

4. *Теоретичні*, при яких на основі вивчення попереднього досвіду і ситуації на ринку намагаються виміряти рекламні ефекти, прослідкувати основні тренди на ринку, визначити вигляд функції реакції на рекламу, оцінити різні обсяги витрат і, навіть, оптимальний рівень витрат. Це, зокрема, історичний метод, метод динамічних відмінностей та моделювання. Хоча розроблено багато теоретичних моделей, вони не справляють значного впливу на прийняття рекламних рішень через свою складність. Дослідження показали, що ними користуються не більше 5 % рекламодавців.

На нашу думку, такий поділ методів на групи є достатньо умовним, оскільки багато методів поєднують в собі характеристики різних груп.

Натомість основні перераховані методи ми проаналізували і подали у порядку зростання їх ефективності та витрат коштів і часу на їх застосування (табл.). Тобто, вибираючи метод, рекламодавцеві необхідно буде зіставити витрати на застосування методу з очікуваним ефектом від його використання.

Висновки. Пропоновану структуру рекламного бюджету з поділом витрат на постійні та змінні та ранжування методів визначення рекламних витрат доцільно застосовувати при формуванні рекламної стратегії.

Література

1. **Україна** у цифрах у 2003 році. Короткий статистичний довідник. – Державний комітет статистики України. – Київ, 2004. – 271 с., 2. Cohen P. Advertising. – Prentice Hall, Englewood Cliffs. – 1986. – 536 p.

УДК 330.837

Аспірант О.Р. Саніна¹ – ЛНУ ім. Івана Франка

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ МАТРИЦЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Досліджено особливості інституційної матриці перехідної економіки України. Для аналізу використано етнометрію Г. Хофстеде. Автор наголошує, що ефективне функціонування приватного сектора залежить від Z-матриці.

Doctorate O.R. Sanina – National university of Lviv by name Ivan Franko

The investigate Institutional Matrix in economy of Ukraine

In this article author investigates peculiarities of Institutional Matrix in transitional economy Ukraine. Hofstede's modern methodology of etnometric analyses is used in this article. The author emphasizes that the private sector performance depends of Z – Matrix.

Найважливішим наслідком ринкової трансформації економіки України є стрімке звуження у ній частки державного сектора та становлення і розвиток її приватного сектора. Проте, в економіці України ще не досягнуто стійкого економічного зростання та підвищення рівня життя населення. Отож, стабільний розвиток приватного сектора економіки України передбачає, зокрема, формування адекватної йому інституційної матриці.

Мета цієї статті – з'ясувати, до якої інституційної матриці повинна рухатися Україна.

¹ Наук. керівник: проф. П.І. Островерх, канд. екон. наук – ЛНУ ім. Івана Франка

Для аналізу використаємо концепцію інституційних матриць С. Кірдіної, яка виокремлює дві інституційні моделі, що відбивають можливий розвиток суспільства. Це так звані Х- і Y-матриці [1]. Перша відповідає східній моделі історичного розвитку, для якої характерними є унітарна політична структура, інститути редистрибутивної економіки та комунітарної ідеології. Друга – західній моделі, яка характеризується інститутами ринкової економіки, федеративною політичною структурою та субсидіарною ідеологією.

Важливим інструментом перевірки теорії інституційних матриць є, на нашу думку, етнометрія Г. Хофстеде [2,3]. Автор запропонував чотири так звані "виміри" для опису національної економічної культури: індивідуалізм-колективізм; дистанція влади (велика-мала); уникнення ризику (сильне-слабе); мужність-жіночість. Оскільки в Україні вже почали проводити етнометричні дослідження з використанням методики Хофстеде Г., на сьогодні у нашому розпорядженні є кількісні оцінки національної культури [4, с. 335].

Зобразимо графічно співвідношення двох хофстедових показників економічної культури. Найдоцільніше взяти до уваги співвідношення показників, між якими існує найтісніший зв'язок.

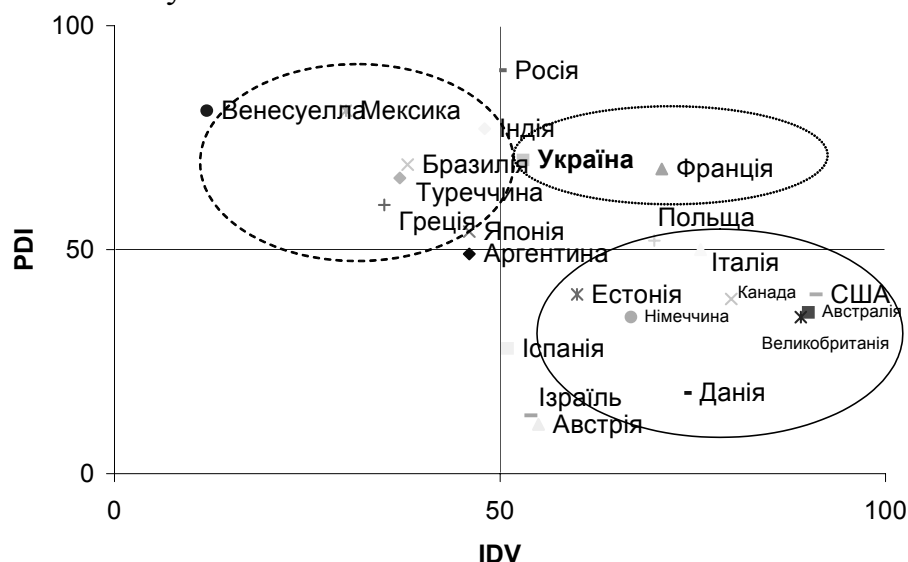


Рис. 1. Кореляція між індексом індивідуалізму (IDV) та індексом дистанції влади (PDI)

Та частина рисунка, в якій згруповані країни, інституційна модель яких відповідає Х-матриці обведена пунктирною лінією, тоді як суцільною лінією охоплено площу, в межах якої перебувають країни, інституційна модель яких узгоджується з Y-матрицею.

Перша група характеризується сильним індивідуалізмом (ранги порядку 60-90), низькою дистанцією влади (ранги порядку 20-40) та високою готовністю до ризику (ранги порядку 30-60). Другій групі країн, навпаки властивими є слабкий індивідуалізм (ранги порядку 10-50), висока дистанція влади (ранги порядку 50-80) та прагнення уникати ризику (ранги порядку 65-90). Отже, тут спостерігаємо яскраво виражену взаємозалежність між економічною культурою та типом інституційної матриці.

Щодо України, то вона посідає проміжне положення і перебуває поза сферами дії обох інституційних матриць. Це чітко видно з рис. 1. У цьому можемо переконатись, якщо подамо ще одну графічну залежність (рис. 2).

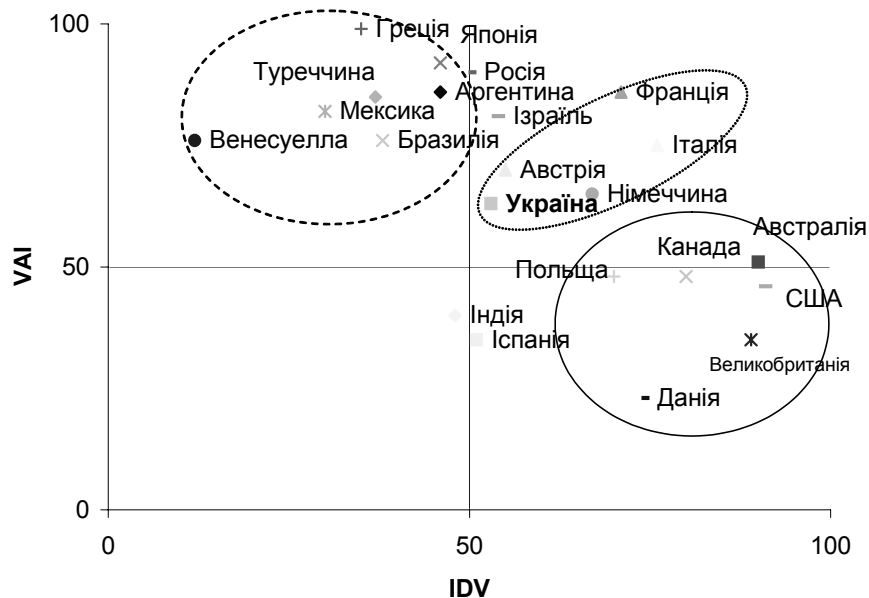


Рис. 2. Кореляція між індексом індивідуалізму (IDV) та індексом уникнення невизначеності (VAI)

Наше дослідження виявило, що Україна не входить в область загальноновизнаних інституційних матриць Х та Y. Більше того, неможливо визначити, яка з цих матриць повніше відбиває специфіку української економіки. Отож постає питання: на основі якої інституційної матриці має розбудовуватися приватний сектор економіки України? Відповісти на нього можна, взявши до уваги дослідження Б. Гаврилишина, який виокремлює в якості основних економічних систем вільне підприємництво, узгоджене вільне підприємництво та адміністративно-командну економіку [5]. На наше глибоке переконання, інституційна Y-матриця узгоджується з економічною системою вільного підприємництва, тоді як інституційна X-матриця – з командно-адміністративною економікою. Відтак, можна стверджувати, що існує ще й третя матриця – Z-матриця, яка віддзеркалює особливості економіки узгодженого вільного підприємництва.

Матриця Z – це сукупність таких базових інститутів: групово-кооперативні цінності, колегіальне політичне правління, економічна система узгодженого вільного підприємництва.

Наявність Z-матриці означає, що Україна може побудувати власну національну модель приватного сектора, яка істотно відрізнятиметься від моделей X- та Y-матриць.

Отже, важливою умовою ефективного розвитку приватного сектора вітчизняної економіки є така інституційна матриця, за якої розвиток формальних правил узгоджується з логікою функціонування неформальних інститутів [6, с. 56]. Відтак у процесі створення дієвої системи формальних правил, що регулюють економічне життя в Україні необхідно враховувати етнічну структуру українського народу та його національну культуру.

Сьогодні, на жаль, в Україні усе ще відсутня ефективна інституційна матриця, що не сприяє швидкому розвитку підприємництва.

Висновки. Проведений аналіз підтверджує існування не двох, а трьох інституційних матриць. З української культури та цінностей випливає, що

для України найпридатнішою є розбудова приватного сектора на основі інституційної Z-матриці.

Література

1. Кирдина С.Г. X- и Y-экономики: Институциональный анализ/ С.Г. Кирдина; Ин-т экономики. – М.: Наука, 2004. – 256 с.
2. Hofstede Geert Culture's Consequencer: International Differences in Work Related Volues. London: Sage Publications, 1980. – 55 p.
3. Hofstede Geert Cultures and Organizations. London: HarperCollinsBusiness, 1994. – 120 p.
4. Саніна О.Р. Вплив культури на розвиток приватного сектора економіки України// Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні. Наук. Збірник/ За ред. В.Є. Швеця. – Львів: Інтереко. – Спецвипуск 15(частина 1), 2005. – С. 330-335.
5. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє. – К. Основи, 1993. – 238 с.
6. Саніна О.Р. До питання про чинники розвитку приватного сектора// Галицький економічний вісник. – 2004, № 3. – С. 52-57.

УДК 330.837

М.І. Яструбський, О.П. Кінаш – ЛНУ ім. Івана Франка

ВИБІР МЕХАНІЗМУ ОПТИМІЗАЦІЇ РОЗПОДІЛУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Опрацьовано розподіл фінансових ресурсів у ВНЗ і запропонована модель, яка може бути використана на практиці при виборі механізму оптимізації такого розподілу.

*Michael Yastrubsky, Orest Kinash – National university of Lviv
by name Ivan Franko*

Selection of the Mechanism to optimize the Distribution of Financial Resources in Higher Educational Establishments

We have considered finances turnover model of money resources movement in the High Educational School. A given model can be useful in prediction and planning in budgetary sphere.

Перебіг політичних та соціально-економічних перетворень, які відбуваються в Україні, свідчить про незворотність процесу реформ, скерованих на поглиблення демократизації суспільства, створення передумов для постіндустріального розвитку України, якісно нового етапу розвитку національної економіки, освіти і науки.

Основу якісних змін у державі визначено Програмою Президента України Віктора Ющенка "Десять кроків назустріч людям", її конкретизовано в Програмі діяльності Уряду "Назустріч людям".

Поза сумнівом, що успіхів у реалізації поставленої програми можна досягнути за умов реформування наявної системи вищої освіти. Однак якими повинні бути ці реформи – саме над цим питанням ми постараємось поміркувати нижче.

Насамперед передбачена програма повинна бути всесторонньо науково обґрунтована. Серед пропонованих моделей мають бути відібрані найоптимальніші, що може слугувати запорукою успішного їх розвитку у майбутньому.

Особливої уваги заслуговують моделі оптимального прогнозування, впровадження яких дає можливість регулювати фінансові потоки з метою до-